

Vastaanottaja
Utajärven kunta

Asiakirjatyyppi
Maisemavaikutusten arviointi

Päivämäärä
14.6.2018
Työnumero
1510017196

UTAJÄRVEN KUNTA

PAHKAVAARAN TUULIVOIMAPUISTON MAISEMAVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Päivämäärä **14.6.2018**
Laatija **Kaisa Rantee**
Timo Laitinen
Tarkastanut

Viite

SISÄLTÖ

1.	Särkijärven kulttuurimaisema-alue	4
1.1	Alueen arvot ja ominaisuudet	4
1.2	Osa-alueet	4
2.	Maisemallisten vaikutusten arviointi osa-alueittain	5
2.1	Osa-alue 1, Etelärannantien alkuosan viljelyalueet	5
2.2	Osa-alue 2 Särkijärven luoteis- ja länsipään kulttuurimaisema-alueet	7
2.3	Osa-alue 3, Särkijärven eteläranta	9
2.4	Osa-alue 4, Niemi	10
2.5	Osa-alue 5, Särkijärven itäpää	12
2.6	Osa-alue 6, Koulu ja kyläranta	12
2.7	Osa-alue 7, Särkijärven pohjoisrannat ja Jurkko	13
3.	Yhteenveto	15

1. SÄRKIJÄRVEN KULTTUURIMAISEMA-ALUE

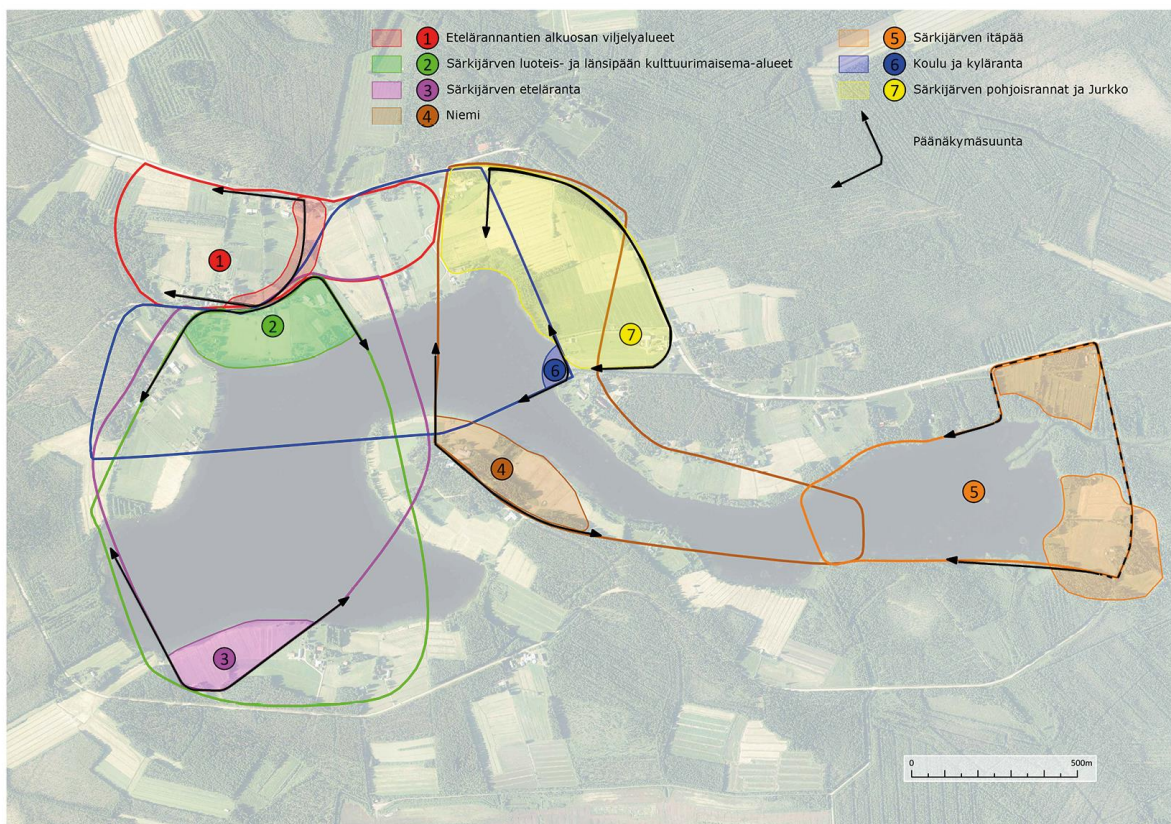
1.1 Alueen arvot ja ominaisuudet

Särkijärven kulttuurimaisema-alue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan nevalakeuden maisemaseudun ja Kainuun vaaraseudun vaihtumisalueella. Maisema-alueen keskuksena on Särkijärvi, joka on edustava esimerkki järvenranta-asutuksesta. Särkijärven rannat ovat lähes kauttaaltaan viljeltyjä ja monin paikoin pellot ulottuvat rantaan saakka. Asutus tukeutuu maastonmuotoihin ja pihapiirit sijaitsevat joko yksittäisinä tai useamman pihapiirin muodostamina ryhminä teiden varsilla tai kumpareilla. Järven ympäri kiertäviltä teiltä avautuu paikoin hienoja näkymiä järvelle ja sen vastarannalle. Kylän historiaan liittyy 1800-luvun jälkipuoliskolla Kurimonkosken varressa toiminut rautaruukki. Rakennuskanta koostuu sekä vanhasta että uudesta rakentamisesta. Valtaosa rakennuksista on melko tavanomaisia esimerkkejä talonpoikaisesta rakentamisperinteestä.

Tiivistelmä arvoista: Särkijärven kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokas. Järveä ympäröivät viljelysalueet, vanhat talonpoikaista rakennusperinnettä edustavat rakennukset sekä järvelle ja sen yli avautuvat vaihtelevat näkymät muodostavat omaleimaisen kokonaisuuden. Maisemassa ovat monin paikoin säilyneet maaseudun kulttuurimaisemalle vanhastaan tyypilliset piirteet. Pohjois-Pohjanmaan liitto.

1.2 Osa-alueet

Tässä maisemavaikutusten arviointiraportissa Särkijärven maisemallinen kokonaisuus on jaettu pienempiin osa-alueisiin, jotta maisemavaikutuksen kohdistumista voidaan arvioida eritellysti ja muodostaa kanta tuulivoimahankkeen kokonaisvaikutuksesta maisema-alueelle. Osa-alueet erottuvat toisistaan esimerkiksi järvinäkymien laajuuden, maiseman mittakaavan tai kulttuuri- ja luontovaltaisuuksien suhteen.

Kuva 1. Särkijärven kulttuurimaisema-alue on monipuolinen kokonaisuus, jossa on järven muodosta, topografiasta ja viljelyalueiden rajautumisesta johtuvia osa-alueita.

2. MAISEMALLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI OSA-ALUEITTAIN

2.1 Osa-alue 1, Etelärannantien alkuosan viljelyalueet

Etelärannantie erkane Puolangantiestä Särkijärven kylän kohdalla, järven luoteislaidalla. Etelärannantien alkuosassa on loivasti kumpuilevia viljelyalueita, jotka näkyvät myös Puolangantielle antaen ohikulkijoille viitteitä Särkijärven rannan kulttuurimaisemista. Tämän osa-alueen pellot sijaitsevat kuitenkin maisematilallisesti Särkijärven järviällästä ympäröivistä viljelyalueista erillään. Etelärannantie on keskeinen osa maisemakuvaa ja ympäristöä tarkkaillaan pitkälti sen varrelta. Päänäkymäsuunnat suuntautuvat tiensuuntaisesti ja kohti itää, mutta myös länteen avautuu tasapainoinen laaksonsuuntainen viljelymaisema. Maiseman pienipiirteiset yksityiskohdat keskittyvät tien varteen ja tien läheisiin pihapiireihin. Kasvillisuussaarekkeiden ja tievarren kasvillisuus on paikoin monipuolista ja sen joukossa on hienoja yksittäispuita, joista näyttävin on Leskin tilalle johtavan tien varressa kasvava mänty. Kasvillisuussaarekkeiden pensaskerros on kuitenkin umpeen kasvamassa ja ojavarsien, kiviaidanteiden ja tienpientareiden kasvillisuus peittää monin paikoin näkymiä viljelyalueille. Idässä maisematila laajenee tasankomaiseksi viljelyaukeaksi, jonka keskeltä erottuu loivien maastokumpujen kohdalle sijoittuneita rakennusryhmiä.

Maiseman arvot:

- Kumpuileva viljelymaisema ja laaksoilaa korostava alavimman painanteen kostea maa.
- Tielinja, jonka varteen ja harjanteelle keskittyvät rakennettu kulttuuriympäristö; rakennukset, pihapiirien rakenteet ja kasvillisuus sekä muut yksityiskohdat, kuten kiviaidanteet.

Maiseman mittakaava:

- Maisemassa on runsaasti osa-alueen ominaispiirteiden kannalta tärkeitä, pienipiirteisiä yksityiskohtia. Yksityiskohdat erottuvat hyvin tiellä kulkiessa ja ovat osa etenemisen kokemusta

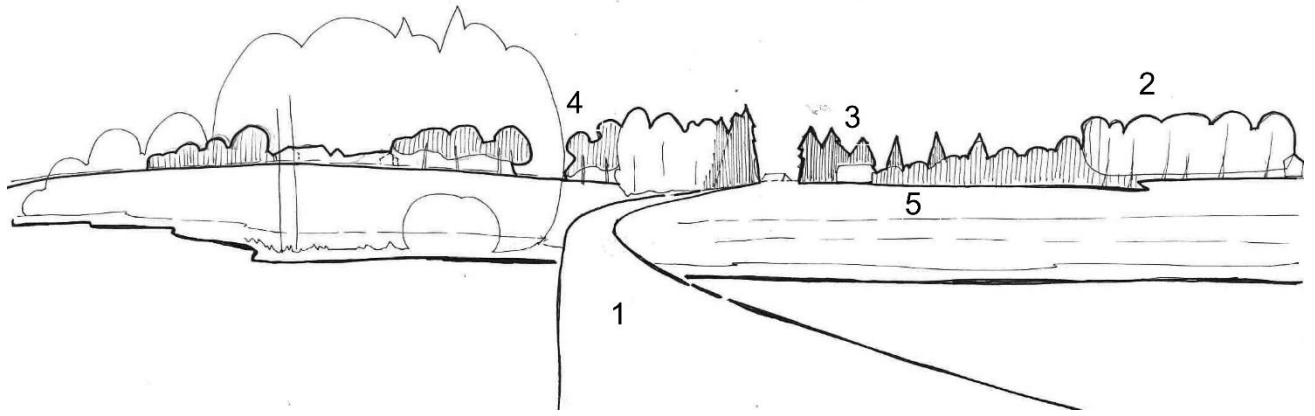
Näkymät ja tilallisuus:

- Tärkeimmät näkymäsuunnat avautuvat tielinjan suuntaisesti ja kohti itää, jossa on laaja avoin viljelymaisema. Myös länteen avautuva viljelymaisema on maisematilan kannalta tärkeä.
- Osa-alue muodostaa Särkijärven altaasta ja viljelymaisemista erillisen tilallisen kokonaisuuden

KUVA 4.1

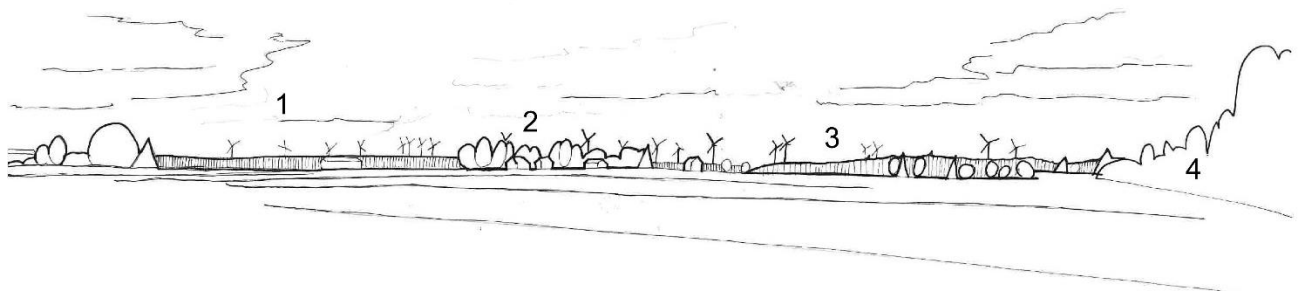
Kuva 2. Etelärannantien suuntainen näkymä säily ennallaan tuulivoimaloiden rakentamisen jälkeenkin.

Kuva 3. Maisematilan hahmo muodostuu laaksopainanteen topografiasta ja sen ylittävästä tiestä (1). Maisematila rajautuu kannaksen päälle sijoittuviin (2) pihapiireihin ja niiden kasvillisuuteen. Maisemassa on paljon yksityiskohtia, kuten (3) rakennuksia ja rakennelmia, yksittäispuita (4) sekä merkkejä vanhasta viljelykulttuurista, kuten pellon vieren kiviaidanteita (5) Tien kaarros ja aukot kasvillisuudessa johdattavat kohti Särkijärven laajaa avointa maisematilaa.

Kuva 4. Valokuvasovite tuulivoimaloista Etelärannantieltä kohti länttä katsottuna. Viljelymaisema rajautuu vaihtelevaan taustavyöhykkeeseen, joka koostuu rakennus- ja kasvillisuusryhmien ja maastokumppareiden metsäisestä silhuetista. Lähimpään tuulivoimalaan on etäisyyttä 4,3 kilometriä, minkä vuoksi rakenteiden koko ei ole maisematilaa hallitseva. Tuulivoimaloista seuraa kuitenkin visuaalista häiriötä reunavyöhykkeen pienipiirteisten yksityiskohtien hahmottamisessa.

Kuva 5. Maisematilaa rajaavan reunavyöhykkeen monimuotoisuutta ja -tasoisuutta: Kaukaisimmassa taustametsässä (1), tuulivoimalat sulautuvat osaksi maisemaa. Pihapiirin rakennuskannan ja pihapiiriston (2) yksityiskohdat ovat erotettavissa paljaalla silmällä. Taustalta näkyvien tuulivoimaloiden lapojen mittasuhteita tai etäisyyttä on vaikea hahmottaa, jolloin myös lähiympäristön mittasuhteiden hahmottuminen saattaa vääristyä (3).

Maisemalliset vaikutukset:

- Etelärannantien suuntaisiin ja tieltä länteen avautuviin näkymiin ja näiden kulttuurimaisemiin ei kohdistu tuulivoimaloista seuraavia maisemallisia vaikutuksia, sillä voimalat eivät näy tälle tieosuudelle.
- Etelärannantieltä itään aukeavissa näkymissä tuulivoimalat sijoittuvat suhteellisen laajalle sektorille maisemallisesti merkittävän näkymän taustavyöhykkeelle. Taustavyöhyke koostuu eri etäisyyksille sijoittuvista tilaa rajaavista kasvillisuusalueista ja pihapiireistä. Tuulivoimalat muodostavat periaatteessa oman, useiden kilometrien levyisen vyöhykkeen,

mutta sen hahmottaminen selkeänä ja yhtenäisenä muodostelmana on vaikeaa, koska etualan taustavyöhyke on monipuolinen ja syvyyksivaikutelmaltaan monitasoinen. Vaikutuksen ei arvioida muodostuvan hallitsevaksi, koska etäisyys lähimpiinkin tuulivoimaloihin on yli neljä kilometriä ja maisematila on mittakaavaltaan laaja ja selkeä.

- Tuulivoimaloilla on kuitenkin kohtalainen visuaalinen vaikutus reunavyöhykkeen pienipiirteisten yksityiskohtien hahmottamiseen.

2.2 Osa-alue 2 Särkijärven luoteis- ja länsipään kulttuurimaisema-alueet

Särkijärven luoteisrannan talokeskittymä Etelärannantien varrella on Särkijärven kulttuurimaisema-alueen ydinaluetta. Maisematila on ilmava ja väljä ja Särkijärvi, sen rannoilla sijaitsevat viljelyalueet ja rakennuskeskittymät muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden. Etelärannantietä kulkiessa etualalla korostuvat tiemaiseman ja rakennusten pihapiirien yksityiskohdat.

Maiseman arvot:

- Tielinja, jonka varteen keskittyvät rakennettu kulttuuriympäristö; rakennukset, pihapiirien rakenteet ja kasvillisuus sekä muut yksityiskohdat kuten kiviaidanteet.
- Laajat avoimet rantaviljelykset, joiden yhtenäisyyden vuoksi myös näkymäsektorit Särkijärvelle ovat laajoja.
- Selkeä ja yhtenäinen taustametsä ja sen edustalla sijaitsevat rantapellot Särkijärven vasentarannalla.

Maiseman mittakaava:

- Lähietäisyydellä on tiemaisemaan, rakennuksiin ja pihapiireihin liittyviä yksityiskohtia, jotka muodostavat miellyttävän kontrastin rinnastuessaan kaukana sijaitsevaan taustametsään.
- Maisema on selkeäpiirteistä ja mittakaava on suhteellisen suuripiirteistä.
- Taustamaisema rajaa maisematilaa yhtenäisenä vyöhykkeenä, eikä metsänreunan tai sen edustan yksityiskohdat erotu.

Näkymät ja tilallisuus:

- Tärkeimmät näkymäsuunnat avautuvat Etelärannantieltä kohti Särkijärveä
- Selkeä ja ilmava maisematila, jossa Särkijärven maisemallinen kokonaisuus ja ominaispiirteet eli viljelyalueet Särkijärven rannoilla, Särkijärvi ja taustametsä muodostavat eheän ja ymmärrettävän kokonaisuuden.

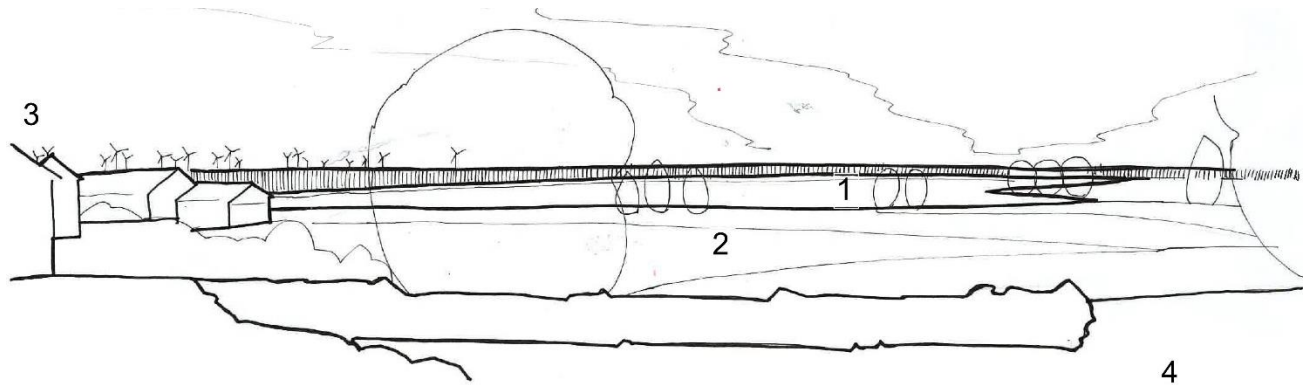

Kuva 6. Valokuvasekvenssi Etelärannantien eteläpuoleiselta peltoalueelta kohti Särkijärveä. Tuulivoimalat muodostavat yhtenäisen vyöhykkeen Särkijärven maisemallista kokonaisuutta rajaavan laajan ja yhtenäisen selänmetsän taakse.

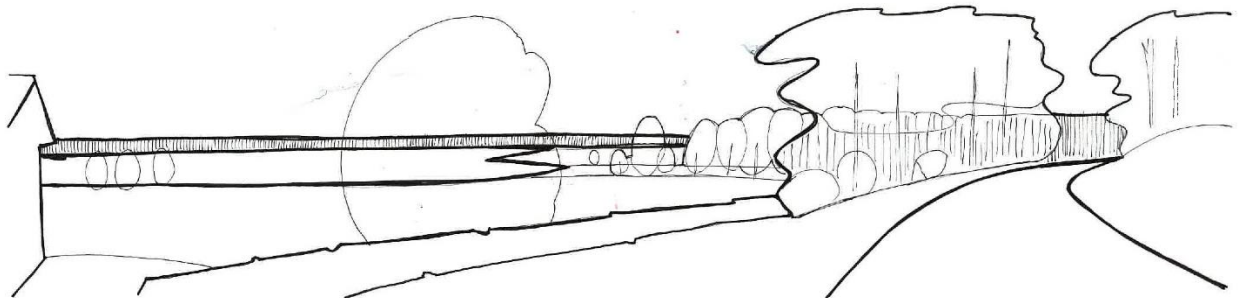

Kuva 7. Särkijärvelle avautuu Etelärannantieltä maisemallisesti merkittävä näkymä, jossa näyttäytyvät maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvokkaat ominaispiirteet.

Kuva 8. Arvokkaita ominaispiirteitä ovat Särkijärven (1) rantojen vaihtelevat viljelymaisemat (2), rakennusryhmät, pihapiirit (3) ja tiestön (4) sovittuminen maisemaan. Myös tuulivoimalat näkyvät hyvin kyseisessä näkymässä, mutta näkyvien tuulivoimaloiden sektorin laajuus muuttuu tarkastelupisteen mukaan. Mitä lähemmäksi katse kohdistuu, sitä enemmän tuulivoimaloita näkyy.

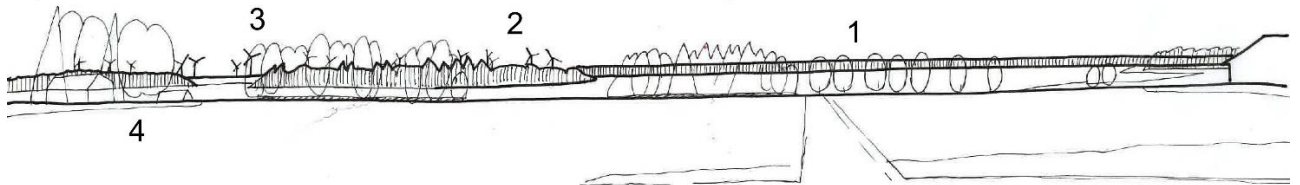

Kuva 9. Tuulivoimalat eivät näy lainkaan Eteläranteentien kaarteeseen, kohtaan jossa näkymä suuntautuu rakennusten ja puuston vuoksi kohti lounasta.

Kuva 10. Särkijärven rantapeltoja järven pohjoisrannalla.

Kuva 11. Tuulivoimaloiden ryhmä sijoittuu Särkijärven taustamaisemaa muodostavalle metsäiselle alueelle ja ne asettuvat osaksi taustamaisemaa. Taustamaisema koostuu yhtenäisestä metsävyöhykkeestä (1), jonka mahdolliset yksityiskohdat eivät etäisyyden vuoksi erotu sekä lähempänä sijaitsevasta Niemen puustosta (2). Osa tuulivoimaloista ja niiden rakenteista jää niemen ja rantapuuston (3) taakse. Kokemus maisemakuvan yhtenäisyydestä ja maiseman tilallisuudesta säilyy. Järven rannalla sijaitsevien pihapiirien ja kasvillisuuden yksityiskohdat hahmottuvat edelleen.

Maisemalliset vaikutukset:

- Tuulivoimaloiden ryhmä sijoittuu Särkijärven taustamaisemaa muodostavalle metsäiselle alueelle ja ne asettuvat osaksi taustamaisemaa. Taustamaisema koostuu visuaalisesti yhtenäisestä metsävyöhykkeestä, jonka mahdolliset yksityiskohdat eivät etäisyyden vuoksi erotu Särkijärven vastarannalle.
- Osa tuulivoimaloista ja niiden rakenteista jää niemen ja rantapuuston taakse.
- Kokemus Särkijärven maisemakuvan ja -tilan yhtenäisyydestä säilyy, sillä kokonaisuuden elementit ja niiden väliset suhteet säilyvät.
- Lähiympäristön pienipiirteisten yksityiskohtien mittakaava hahmottuu edelleen, koska tuulivoimaloiden rakenteet vertautuvat ensisijaisesti taustametsään, eikä ympäristön muihin osa-alueisiin.

2.3 Osa-alue 3, Särkijärven eteläranta

Särkijärven etelärannalla sijaitsee maisemallisesti edustavat alavat rantapellot. Taavettilan ja Niemelän talot sijoittuvat avoimien viljelymaisemien keskelle.

Maiseman arvot:

- Laajat avoimet rantaviljelykset, joiden yhtenäisyyden vuoksi myös näkymäsektorit Särkijärvelle ovat peltoalueen laidalta laajoja. Etelärannantieltä puusto estää näkymät monin paikoin.
- Särkijärven vastarannalla näkyvä monipuolinen kulttuurimaisema ja siitä erottuvat rakennukset ja puusto.

Maiseman mittakaava:

- Maisema on selväpiirteistä ja mittakaava on suhteellisen suuripiirteistä. Vastarannan yksityiskohdat tuovat mittakaavaan pienipiirteisyyttä.

Näkymät ja tilallisuus:

- Selkeä ja ilmava maisematila, jossa Särkijärven maisemallinen kokonaisuus ja ominaispiirteet eli viljelyalueet Särkijärven rannoilla, niihin liittyvät rakennukset ja Särkijärvi muodostavat eheän ja ymmärrettävän kokonaisuuden.

Kuva 12. Särkijärven länsipäässä on järven molemmilla rannoilla maisemallisesti arvokasta viljelysmaata.

Maisemalliset vaikutukset:

- Ei maisemallisia vaikutuksia, sillä keskeiset näkymäsuunnat kohdistuvat tuulivoimaloista pois päin ja rantapellot ovat suurelta osin katvealueella.

2.4 Osa-alue 4, Niemi

Niemi jakaa Särkijärven läntiseen altaaseen ja salmimaisen kapeaan itäosaan.

Maiseman arvot:

- Avoimet rantaviivan suuntaiset, melko kapea-alaiset viljelykset.
- Niemi monipuolistaa Särkijärven tilallisuutta ja mahdollistaa monipuolisia näkymäsuuntia järven eri suuntiin.
- Rakennettua ympäristöä on suhteellisen vähän ja maisemakuva on Särkijärven länsi- ja pohjoisrantaan verrattuna luontovaltaisempi.

Maiseman mittakaava:

- Maiseman mittakaava vaihtelee, mutta on suhteellisen pienipiirteistä, sillä etäisyydet vastarintaan pysyvät pieninä, minkä vuoksi myös maiseman yksityiskohdat ovat hahmotettavissa.

Näkymät ja tilallisuus:

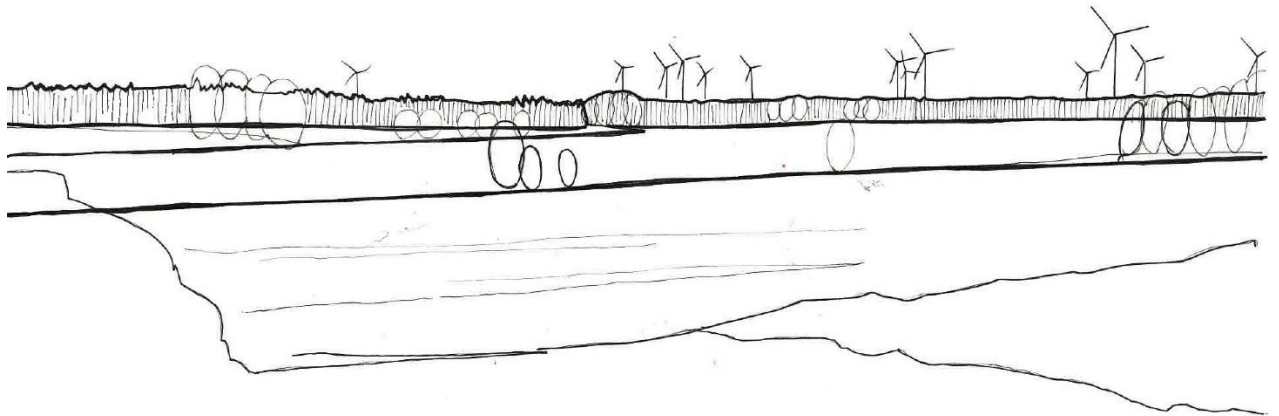
- Näkymissä vaihtelevat puuston lomasta siintävät järvimaisemat, niemen kärjestä avautuvat laajat näkymät Särkijärven pohjoisrannan kulttuurimaisema-alueille sekä Särkijärven itäpäähän salmimaiset osat.

Kuva 13. Särkijärven pohjoisrannan kulttuurimaisema-alueita havainnoituna Niemen rannalta. Tuulivoimalat eivät näy tähän näkymäsuuntaan.

Kuva 14. Niemen kannaksella kasvaa männikköä, jonka lävitse siivilöityy näkymiä kohti vesistöä.

Kuva 15. Niemen koillisrannalta avautuu näkymiä kohti tuulivoima-alueen pohjoisimpia osia. Vastarannalla on vain vähäisesti rakennettua ympäristöä, mutta taustametsän ja rantapuuston yksityiskohdat tuovat silti pienipiirteisyyttä maisemakuvaan. Voimaloiden mittakaavassa on ristiriitaa maiseman mittakaavan kanssa.

Maisemalliset vaikutukset:

- Tuulivoimaloilla on kohtalainen haitallinen vaikutus Särkijärven itäpään maisemalliseen kokonaisuuteen. Vaikutusten merkittävyyttä vähentää rakennetun ympäristön vähäisyys ja se, että salmelta länteen avautuvat näkymät eivät muutu.
- Vaikutukset eivät kohdistu Niemestä katsottuna koillisiin, pohjoisiin, läntisiin ja lounaisiin kulttuurimaisema-alueisiin.

2.5 Osa-alue 5, Särkijärven itäpää

Särkijärven itäpää on pääosin metsävaltaista tasaisen alavaa ympäristöä. Lahden pohjukassa on pienialaisia peltokuvioita, joiden reunalla sijaitsee yksittäisiä taloja. Näkymät järvelle ovat kapeita ja niitä rajoittaa rannassa kasvava lehtipuusto.

Kuva 16. Särkijärven itäisin lahden pohjukka.

Maiseman arvot:

- Luontovaltaisuus määrittelee maisemakuvaa melko voimakkaasti, vaikka alueella on myös rakennetun ja viljellyn kulttuuriympäristön piirteitä.

Maiseman mittakaava:

- Maiseman mittakaava vaihtelee, mutta on kokonaisuutena suhteellisen pienipiirteistä. Etäisyydet vastarantaan pysyvät pieninä, minkä vuoksi myös maiseman yksityiskohdat ovat hahmotettavissa.

Näkymät ja tilallisuus:

- Näkymissä vaihtelevat puuston lomasta siintävät järvimaisemat, niemen kärjestä avautuvat laajat näkymät Särkijärven pohjoisrannan kulttuurimaisema-alueille sekä Särkijärven itäpään salmimaiset osat.

Maisemalliset vaikutukset:

- Tuulivoimaloilla ei ole maisemallisia vaikutuksia Särkijärven itäpään avoimiin viljelymaisiin tai niiltä kohti järveä avautuviin näkymiin.
- Vesialueen pohjoisrannassa on tuulivoimaloiden näkymäalueita, joilla tuulivoimaloiden rakenteiden mittakaava on ristiriidassa kapean salmimaisen maisematilan ja sitä rajavan rantapuuston kanssa.
- Maisemallinen kokonaisvaikutus kyseisellä osa-alueella on kuitenkin vähäinen, johtuen näkemäalueiden rajautumisesta ja siitä, että salmen suuntaisiin, kohti länttä kohdistuviin näkymiin ei ole vaikutuksia.

2.6 Osa-alue 6, Koulu ja kyläranta

Vanhan koulun lähistöllä sijaitseva kyläranta on julkisessa käytössä oleva ranta, johon kaikilla asukkailla on tasapuolinen mahdollisuus päästä. Tämä lisää alueen merkitystä Särkijärven kokonaisuudessa. Rannalta avautuu laajat näkymät kohti Särkijärveä. Koska näkymäsuunta on kohti länttä, jäävät tuulivoimalat katsomissuunnan taustapuolelle.

Kuva 17. Kylärannalta avautuvaa maisemaa.

Maiseman arvot:

- Särkijärven vastarannalla näkyvä monipuolinen kulttuurimaisema ja siitä erottuvat rakennukset ja puusto.

Maiseman mittakaava:

- Maisema on selväpiirteistä ja mittakaava on suhteellisen suuripiirteistä. Vastarannan yksityiskohdat tuovat mittakaavaan pienipiirteisyyttä.

Näkymät ja tilallisuus:

- Selkeä ja ilmava maisematila, jossa Särkijärven maisemallinen kokonaisuus ja ominaispiirteet eli viljelyalueet Särkijärven rannoilla, niihin liittyvät rakennukset ja Särkijärvi muodostavat eheän ja ymmärrettävän kokonaisuuden. Maisematilan tausta koostuu useista eri etäisyyksillä sijaitsevista kasvillisuusalueista, minkä vuoksi rajautuminen on monitasoinen ja siitä erottuu eri etäisyyksillä sijaitsevia yksityiskohtia.

Maisemalliset vaikutukset:

- Tuulivoimaloilla ei ole maisemallisia vaikutuksia Särkijärven itäpään avoimiin viljelymaisiin tai niiltä kohti järveä avautuviin näkymiin.

2.7 Osa-alue 7, Särkijärven pohjoisrannat ja Jurkko

Särkijärven pohjoisrannalla on laaja ja yhtenäinen peltoalue, jonka pohjoislaidalla kulkee Puolangantie. Puolangantie on Särkijärven maisema-alueen koon ja tilallisuuden hahmottamisen kannalta merkittävä tie. Tieltä avautuvissa näkymissä ovat pääosassa viljelyalueet ja niiltä harvakseltaan nousevat rakennusryhmät. Myös Etelärannantien varren talokeskittymä erottuu kaukonäkymien taustalla. Särkijärven vesipinta näkyy Puolangantielle kuitenkin vain muutamista paikoista, sillä ojavarsien ja rannan puusto ja pensaskerros katkaisevat näkymiä. Etelärannantien risteuksen lähistöllä järvi jää maastonmuotojen taakse painanteeseen.

Maiseman arvot:

- Laaja viljelyalueiden kokonaisuus, josta huippukohtina erottuvat maatilat ja rakennusryhmät. Erityisesti Jurkon tila on maisemallisesti edustava kokonaisuus, jossa yhdistyy elävä maatalous, perinteinen rakennuskanta ja Puolangantieltä avautuvat avoimet näkymät Särkijärvelle.
- Jurkon tilaa lukuunottamatta järvinäkymät ovat tällä hetkellä rajallisia, mutta niiden laajuutta olisi maisemahoitotoimenpitein palautettavissa. Umpeenkasvaneiden alueiden raiwaus kohottaisi osa-alueen ja koko Särkijärven maisemallisen kokonaisuuden arvoja. Tällöin myös Särkijärven vastarannalla sijaitseva monipuolinen kulttuurimaisema tulisi paremmin osaksi pohjoisrannan maisemia.

Maiseman mittakaava:

- Maisema on selväpiirteistä ja mittakaava on suhteellisen suuripiirteistä.

Näkymät ja tilallisuus:

- Laaja maisematila, joka rajautuu tällä hetkellä rantapuustoon. Maisematila voisi siten olla mittasuhteiltaan ja etäisyyksiltään vielä nykyistä huomattavasti laajempi.

Kuva 18. Puolangantieltä avautuu välähdysmäisiä näkymiä kohti Särkijärveä. Tuulivoimalat eivät näy kyseiseen näkymään.

Kuva 19. Jurkko sijaitsee Puolangantien varrella Särkijärven pohjoisrannalla ja se on edustava perinteinen tila, jonka pihapiirissä on useita talousrakennuksia ja maatalouteen liittyviä rakenteita ja kalustoa. Tuulivoimalat eivät näy Jurkon pihapiiriin tai sen järvi- ja tienäkymiin.

Maisemalliset vaikutukset:

- Jurkon tila ja siihen liittyvät maisemallisesti merkittävät järvi- ja tienäkymät ovat näkymäalueanalyysin ja virtuaalimalin perusteella katvealueella, eikä näihin kohdistu maisemallisia vaikutuksia.
- Puolangantieltä itään aukeavissa näkymissä tuulivoimalat sijoittuvat suhteellisen laajalle sektorille vaihtelevien näkymien taustavyöhykkeelle. Taustavyöhyke koostuu eri etäisyyksille sijoittuvista tilaa rajaavista kasvillisuusalueista ja pihapiireistä. Tuulivoimalat muodostavat periaatteessa oman, useiden kilometrien levyisen vyöhykkeen, mutta sen hahmottaminen selkeänä ja yhtenäisenä muodostelmana on vaikeaa, koska etualan taustavyöhyke on monipuolinen ja syvyysvaikutelmaltaan monitasoinen. Vaikutuksen arvioidaan muodostuvan korkeintaan kohtalaiseksi, koska maisematila on kokonaisuutena mitakaavaltaan laaja ja selkeä.
- Rantapuuston hoito nykyistä avoimempänä olisi suositeltavaa Puolangantien varren maisemallisten arvojen kannalta. Mikäli rantamaiseman avoimuus mahdollisen hoidon myötä tulevaisuudessa lisääntyisi, tämä ei muuttaisi arviota tuulivoimaloiden vaikutuksesta, sillä arviossa hyödynnetty näkymäalueanalyysi ei huomioi rannan pienialaisia puustokuvioita ja hoitotoimenpiteillä ei ole merkittävää vaikutusta näkemäalueiden laajuuteen tai vaikutuksen luonteeseen.

3. YHTEENVETO

Tarkastelupaikan ja -suunnan mukaan Särkijärven maisema-alueeseen kohdistuu vähäisiä tai kohtalaisia maisemallisia vaikutuksia. Maisema-alueella on myös runsaasti maisemallisesti arvokkaita alueita, jonne vaikutuksia ei muodostu.

- Särkijärven maisema-alue koostuu useista osa-alueista, joiden maisemallisissa ominaisuuksissa on eroja esimerkiksi maiseman mittakaavan ja tilallisuuden suhteen. Arvokkaat näkymäsuunnat kohdistuvat useisiin eri suuntiin, mikä lieventää yksittäisiin näkymäsuuntiin kohdistuvien vaikutusten painoarvoa.
- Tuulivoimaloista aiheutuvat vaikutukset maisemallisesti keskeisimmillä ja arvokkaimmilla alueilla Etelärannantien alkuosassa ja Puolangantien varressa vaihtelevat vähäisestä kohtalaiseen. Keskeisimmilläkin osa-alueilla on useita kohtia ja näkymäsuuntia, joihin tuulivoimalat eivät maastonmuotojen, puuston tai rakennusten katveen vuoksi näy, eikä vaikutuksia näihin kohtiin muodostu.
  - o Etelärannantien varrella, järven pohjoisrannalla, vaikutukset ovat korkeintaan kohtalaiset ja valtaosin vähäiset, sillä tuulivoimalat asettuvat maisemassa selkeänä vyöhykkeenä osaksi taustamaisemaa. Vaikutuksia lieventää merkittävästi se, että keskeisistä tarkastelu- ja näkymäpisteistä katsottuna taustametsän yksityiskohdat eivät erotu ja erityistä mittakaavallista ristiriitaa tuulivoimaloiden ja maisemakuvan mittakaavan kanssa ei synny. Etelärannantiellä on myös suhteellisen paljon katvealueita.
  - o Puolangantien varteen syntyy pirstaleisia tuulivoimaloiden näkymäalueita, joilla vaikutukset ovat kohtalaiset tuulivoimaloiden vähäisestä etäisyydestä ja taustametsän monipuolisuudesta johtuen. Taustametsävyöhykkeen monipuolisuuden vuoksi sen syvyysvaikutelma on monitasoinen, mikä lisää mittakaavallisen ristiriidan muodostumista ja vaikeuttaa maisemallisen asetelman hahmottamista. Puolangantien varteen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä lieventää se, että Jurkon tila on katvealueella ja sen pihapiiriin tai tie- ja järvinäkymiin ei kohdistu vaikutuksia. Järvinäkymien umpeenkasvun vuoksi rakennetun kulttuuriympäristön, avoimien viljelymaisemien ja järven välinen maisemallinen yhteys on pohjoisrannalla monin paikoin hävinnyt ja maisematilan ymmärrettävyys on kärsinyt. Mahdolliset maiseman avoimuutta lisäävät maisemanhoitotoimenpiteet eivät kuitenkaan kasvattaisi tuulivoimaloista seuraavia vaikutuksia, vaan ympäristön hoito ylläpitäisi ja palauttaisi alueen arvoja.
- Järven vesialueille kohdistuu tuulivoimaloiden suuresta mittakaavasta johtuvia visuaalisia vaikutuksia, kuten mittakaavan hahmottamisen häiriöitä ja tuulivoimaloiden maisematilaa hallitsevaa vaikutusta. Nämä vaikutukset ovat suurimmillaan Särkijärven itäpäässä, jossa etäisyydet tuulivoimaloihin ovat pienimmillään. Esimerkkinä vaikutuksen luonteesta ja merkityksestä on kuva 14, joka kuvaa Niemen koillisrannalta avautuvia näkymiä. Järven

itäpäässä visuaalisia vaikutuksia toisaalta lieventää se, että maisema on pitkälti luontovaltaista ja pienipiirteisiä rakennusryhmiä ja kulttuurimaisemia on länsiosiin verrattuna vähän.

